

สรุปย่อกฎสนธิ และตัวอย่าง (ควรดู ตาราง สรุปกฎสนธิ ก่อน)

ส ร ส น ธิ

โลปสรสนธิ

ศัพท์หน้า เงื่อนไข ศัพท์หลัง การกระทำ ตัวอย่างศัพท์

• ลปสรรหน้า

รัสสะ ทีฆะ/สังโยค ลปสรรหน้า โนหัต (โนหิ-เอต) ยสฺสินฺฑริยานิ (ยสฺส-อินฺฑริยานิ)

รัสสะ รูปเสมอกัน ลปสรรหน้า +ทีฆะสรรหลัง ตตฺตฺราย (ตตฺร-อย)

รัสสะ รูปไม่เสมอกัน ลปสรรหน้า +(ไม่)ทีฆะสรรหลัง จตฺตฺปาเยหิ (จตฺตฺหิ-อปาเยหิ), ตตฺตฺริเม (ตตฺร-อิเม)

ทีฆะ รัสสะ ลปสรรหน้า +ทีฆะสรรหลัง สทฺธิธ (สทฺธา-อิธ)

• ลปสรรหลัง

สระ รูปไม่เสมอกัน ลปสรรหลัง จตฺตฺาโรเม (จตฺตฺาโร-อิเม), กิณฺนุมา (กิณฺนุ-อิมา); วิตฺติกฺกโม (วิ-อติกฺกโม)

-° สระ ลปสรรหลัง อภิณฺนุฑฺติ (อภิณฺนุฑฺ-อิติ),

(สระหลังของศัพท์หน้า เรียก สรรหน้า สระหน้าของศัพท์หลัง เรียก สรรหลัง - ต้องไม่มี พย. คั่นระหว่างสระทั้ง ๒ นี้ จึงลปสระได้)

อาทสรสนธิ

• แผลงสรรหน้า

อิ เอ, อุ โอ สระ อิ เอ > ย
อุ โอ > ว
ตฺยสฺส (เต-อฺสฺส),
พทฺวาพาโ (พทฺ-อาพาโ)

(เฉพาะ อิ ถ้า พย.ซ้อนกัน ๓ ตัว ลป พย.รูปเหมือนกัน ๑ ตัว) อคฺคฺยาคาร (อคฺคฺ-อาคาร)

• แผลงสรรหลัง

สระ เอ (ของเอา) เอ > ริ +รัสสะสรรหน้า ยถฺริว (ยถฺ-เอา)

อาคมสรสนธิ

โ อ พย. ลป โ อ ลง อ อาคม สฺ ลีลวา (สฺ ลีลวา)

อ พย. ลป อ ลง โ อ อาคม ปฺโรสฺทสฺ (ปฺร-สทฺสฺ), สฺรทฺสฺ (สฺรท-สฺ)

วิการสรสนธิ

• **วิการสรรหน้า** ลปสรรหลังแล้ว อิ>เอ / อุ>โอ มุเนลโย (มุเน-อาลโย) โสตฺถิ (สฺ-อตฺถิ)

• **วิการสรรหลัง** ลปสรรหน้าแล้ว พนฺจฺสุเสว (พนฺจฺสุสฺ-อิ) โนเปติ (น-อุเปติ)

ทีฆสรสนธิ

• **ทีฆสรรหน้า** ลปสรรหลังแล้ว ทีฆสรรหน้า สาธฺติ (สาธฺ-อิติ)

[รัสสะอยู่หน้า] พย.อยู่หลัง มุณี จเร (มุณี-จเร)

• **ทีฆสรรหลัง** ลปสรรหน้าแล้ว ทีฆสรรหลัง สทฺธิธ (สทฺธา-อิธ)

รัสสรสนธิ

[ทีฆสระอยู่หน้า] พย./เอ (ของเอา) รัสสะสรรหน้า โกวาทิ นาม (โกวาทิ-นาม), ยถฺริว (ยถฺ-เอา)

พยัญชนะสนธิ

โลปพยัญชนะสนธิ

ศัพท์หน้า เจื่อนไซ ศัพท์หลัง   การกระทำ   ตัวอย่างศัพท์

ลบสระหลัง ที่มีนิคคหิตอยู่หน้าแล้ว   **เอวส์** (เอว-อสส)
ถ้ามี พย. ซ้อนกัน **ลบ พย. ได้ ๑ ตัว**

อาเทศพยัญชนะสนธิ

ติ>ตย แล้ว	สระ	ตย>จจ	อิจเจอร์ (อิติ-เอว)	
อภิ	สระ	อภิ>อพภ	อพภุคคจจติ (อภิ-อุคคจจติ)	
อธิ	สระ	อธิ>อชฌ	อชฌเภาโส (อธิ-โอภาโส)	
อว	พย.	อว>โอ	โอนทธา (อว-นทธา)	
อติ/ปติ/อิติ	สระ	ติ>จ + ซ้อน จ	ปจจาคมิ (ปติ-อาคมิ)	
แปลง พย. บางตัวในบางศัพท์		ค>ก: กุรูปโค>กุรูปโก	ฉ>ส: ฉพายตน>สพายตน	ช>ย: นิช>นีย
		ต>ก: นียโต>นียโก	ต>จ: ภโต>ภจโจ	ต>ฎ: ทุกกต>ทุกกฏ
		ต>ธ: คนตพ>คนธพ	ตต>ตธ: อตตโซ>อตธโซ	ท>ต: สุกโท>สุคโต
		ธ>ท: เอก-อิธ-อห>เอกมิทาห	ธ>ท: สาธ-ทสสน>สาธทสสน	
		ป>ผ: นิปปตติ>นิปปตติ	ย>ก: สย>สภ	ย>ช: ควโย>ควโซ
		ร>ล: มหาสาโร >มหาสาโล	ว>พ: กุวโต >กูปพโต (ซ้อน พ)	

อาคมพยัญชนะสนธิ

-      สระ   ลง ย ว ม ท น ต ร ห   ย: ยถายิห (ยถา-อิห)   ห: สุธุข (สุ-อุข)

สัญญะพยัญชนะสนธิ

-      [พย.]   ซ้อน พย.   **อิธปโปมทติ** (อิธ-ปโปมทติ)

นิคคหิตสนธิ

โลปนิคคหิตสนธิ

◌   สระ/พย.   ลบ ◌   **ตาสาห** (ตาส-อห)   **พุทธานุสาสน** (พุทธาน-สาสน)

อาเทศนิคคหิตสนธิ

◌	พย.(วรรณ)	◌ > พย.ที่สุตวรรณ	ง: เอวงโซ (เอว-โซ)
◌	เอ/ห	◌ > ญ	เอ: ปจจตตยเอว (ปจจตต-เอว) ซ้อน ญ หน้า ญ ด้วย ห: เอวญหิ (เอว-หิ)
◌	ย	◌ กับ ย > ญญ	สญญโค (ส-โยโค)
◌	ล	◌ > ล	ปุลลิ่งค (ปุ-ลิ่งค)
◌	สระ	◌ > ม/ท	ม: ตมห (ต-อห), ท: เอตทโวจ (เอต-อโวจ)

อาคมนิคคหิตสนธิ

[สระ]   สระ/พย.   ลง ◌ อาคม   **จกขุ อูทปาติ** (จกขุ-อูทปาติ),   **อวิสิโร** (อว-สิโร)

* พย. คือ พยัญชนะ ◌ คือ นิคคหิต